

Zašto su Grci došli na Jadran?

"Danas ćemo razgovarati o tome zašto su stari Grci osnivali kolonije na istočnoj obali Jadrana. „

Zamislimo da smo u 4. stoljeću prije Krista.

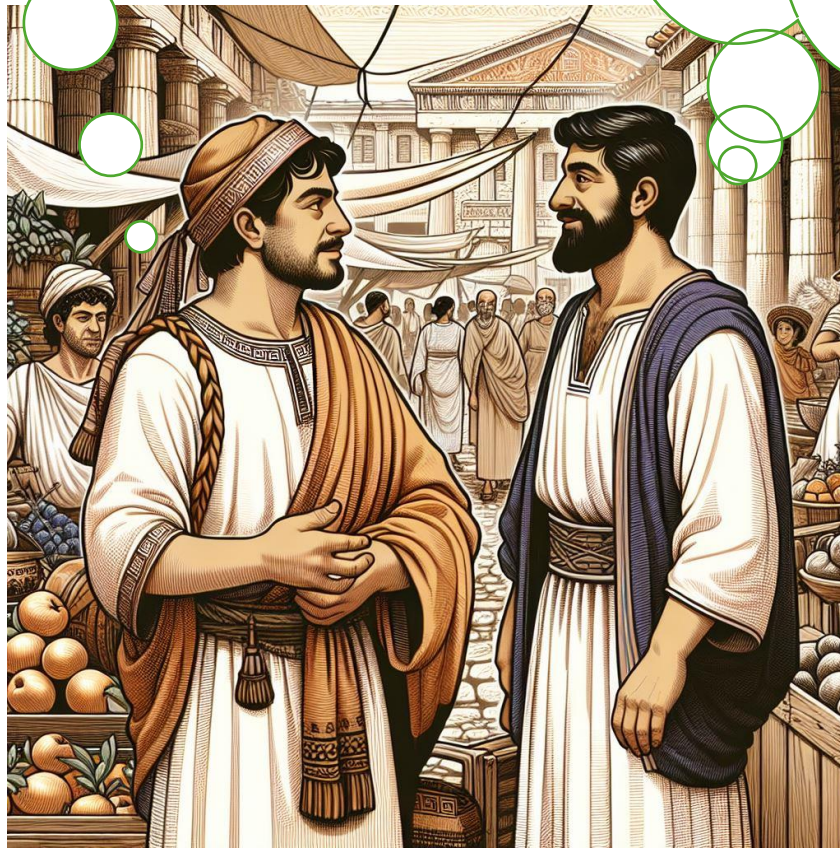
Evo dvojice grčkih trgovaca koji raspravljaju o iseljenju..."

Dionizije

"Čuo sam da na Jadranu ima plodne zemlje i sigurnih uvala. Naš grad je prenatrpan, a ovdje nemamo dovoljno zemlje za sve. Što ako pokušamo osnovati novu koloniju?"

Nikandar

"Da! Naš brodovi već trguju s Ilirima – kažu da tamo ima srebra, soli i drva za brodogradnju. Ako osnujemo koloniju, možemo kontrolirati trgovinu umjesto da ovisimo o posrednicima!"

Dionizije:

"Točno! Na Visu (Issa) i Hvaru (Pharos) već ima grčkih naselja. Tamo ima i ribe, maslina i vinove loze – sve što nam treba za život. A lokalna plemena su spremna trgovati!"

Nikandar:

"Ima još nešto... Ako osnujemo luku kao Epidauros (današnji Cavtat), naši brodovi će biti sigurni od oluja i gusara. Možemo postati most između Grčke i Srednje Europe!"

Pitanje: Zašto su Grci došli na Jadran?

Razlozi dolaska Grka na Jadran (*izvučeni iz dijaloga*)

1. Prenapučenost i nedostatak resursa u Grčkoj

- "Naš grad je prenatrpan, a ovdje nemamo dovoljno zemlje za sve."
- Potreba za **plodnom obradivom zemljom** (Vis, Hvar).

2. Ekonomske prilike – trgovina i bogatstvo

- "Kažu da tamo ima srebra, soli i drva za brodogradnju... Možemo kontrolirati trgovinu!"
- Interes za **srebro, sol, drvo, keramiku** i trgovačke putove.

3. Sigurnost pomorstva

- "Ako osnujemo luku kao Epidauros, naši brodovi će biti sigurni od oluja i gusara."
- Potraga za **zaštićenim lukama** (Trogir, Cavtat).

4. Plodna priroda Jadrana

- "Tamo ima ribe, maslina i vinove loze – sve što nam treba za život."
- Iskorištavanje **maslina, vina, ribolova**.

5. Politički i društveni pritisci u Grčkoj

- Bijeg od sukoba ili potrage za autonomijom.

Kratak zaključak za učenike:

"Grci su došli na Jadran jer su tražili: **novu zemlju, bogatstvo trgovine, sigurne luke i izbjegavanje problema u domovini.**"

Poveži s današnjicom:

"Kako bi ti nazvao moderne 'koloniste' koji danas dolaze na obale Hrvatske? Turisti? Investitori?"

Tablica (kolonija)

Kolonija	Lokacija	Osnivanje	Značaj
Issa	Otok Vis	4. st. pr. Kr.	Važno trgovačko i kulturno središte.
Pharos	Otok Hvar	4. st. pr. Kr.	Poznata po poljoprivredi i trgovini.
Epidauros	Cavtat	4. st. pr. Kr.	Trgovačka luka i kulturno središte.
Tragurion	Trogir	3. st. pr. Kr.	Važno trgovačko središte.
Korkyra Melaina	Otok Korčula	4. st. pr. Kr.	Poznata po brodogradnji i trgovini.

ISSA - VIS

Zanimljivost o grčkoj koloniji Issi (na otoku Visu)

Prepiši u svoju bilježnicu prvu rečenicu.

"Issa je bila prva grčka naseobina na istočnoj obali Jadrana i osnovana je u 4. stoljeću pr. Kr.

Ovdje su Grci uzgajali vino koje je bilo toliko cijenjeno da su ga izvozili cijelim Sredozemljem! Arheološki nalazi pokazuju da su Issani imali i vlastiti novac s likom vinskog boga Dioniza – što dokazuje koliko je vino bilo važno za njihovu ekonomiju."

Zašto je ovo zanimljivo?

- **Prva grčka kolonija** – Issa je bila "vrata" grčke kulture na Jadranu.
- **Vino iz Ise** – Drevni izvori spominju da je ovo vino isticalo se s onim iz poznatije grčke regije, poput Krete.
- **Novac s Dionizom** – Rijetki primjer kako su kolonije kovale vlastiti novac s lokalnim simbolima.

Radni listić: Grčki utjecaji na Jadranu

Ime i prezime: _____

Razred: 5.

Datum: _____

1. Povijesna pozadina

- Grci su osnivali naseobine na istočnoj obali Jadrana u ____ stoljeću pr. Kr.
- Najpoznatije grčko naselje na Jadranu bilo je _____ (današnji Vis).
- Grci su na Jadran donijeli kulturu ____, ____ i ____ (navedi tri stvari).

2. Geografija

Nacrtaj kart Hrvatske. Označi na karti:

- Vis (Issa)
- Hvar (Pharos)
- Korčula (Korkyra Melaina)

3. Jezik i kultura

a) Koje riječi u hrvatskom jeziku potječu iz grčkog? Napiši tri primjera.

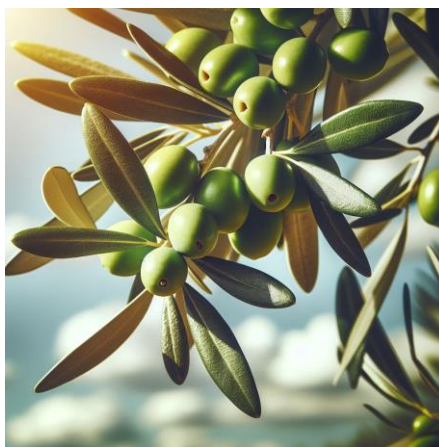
Primjer: "škola" ← grč. "scholē"

1. _____
2. _____
3. _____

b) Kako se zvao grčki bog mora? _____

4. Izdvoji uz pomoć slikovnog povijesnog izvora 3 osnovne poljoprivredne kulture na istočnoj obali Jadrana.

5. Razmisli i odgovori

Zašto su Grci osnivali kolonije na Jadranu? (Navedi barem dva razloga.)

1. _____
2. _____

6. Zanimljivost

Grčki moreplovci koristili su zvijezde za navigaciju. Kako se zvao njihov glavni navigacijski instrument?

- A) Kompas
- B) Astrolab
- C) Sextant

Nacrtaj grčki brod (trgovački ili ratni) koji je plovio Jadranom!

Rješenja (za učitelje):

- 1.a) 4. st. pr. Kr.
- 1.b) Issa
- 1.c) (npr. vinogradarstvo, pismo, mitologiju)
2. (Ovisi o karti)
- 3.a) (npr. "teatar", "planeta", "olimpijada")
- 3.b) Posejdon
4. (Trgovina, sigurnost luka, ekspanzija kulture)
5. B) Astrolab

1. Povezivanje (spoji pojmove)

Spoji grčku koloniju s njezinom karakteristikom:

- ◆ Issa
- ◆ Pharos
- ◆ Epidauros
- ◆ Tragurion
- ◆ Korkyra Melaina

- a) Trgovačka luka i kulturno središte (današnji Cavtat)
- b) Poznata po poljoprivredi i trgovini (otok Hvar)
- c) Važno trgovačko središte (današnji Trogir)
- d) Važno trgovačko i kulturno središte (otok Vis)
- e) Poznata po brodogradnji i trgovini (otok Korčula)

(Rješenje: 1-d, 2-b, 3-a, 4-c, 5-e)

2. Pridruživanje (dodaj parove)

Koji su današnji gradovi nasljednici grčkih kolonija? Pridruži:

- Issa → ?
- Pharos → ?
- Epidauros → ?
- Tragurion → ?
- Korkyra Melaina → ?

(Rješenje: Vis, Hvar, Cavtat, Trogir, Korčula)

3. Kronološko slaganje (poredaj po starosti)

Poredaj grčke kolonije od najstarije do najmlađe:

- Tragurion (3. st. pr. Kr.)
- Issa (4. st. pr. Kr.)
- Korkyra Melaina (4. st. pr. Kr.)
- Epidauros (4. st. pr. Kr.)
- Pharos (4. st. pr. Kr.)

(Rješenje: Issa, Pharos, Epidauros, Korkyra Melaina, Tragurion)

****4. Točno ili netočno (T / N)**

1. **Issa** se nalazila na otoku Hvaru. (N)
2. **Tragurion** je danas poznat kao Trogir. (T)
3. **Korkyra Melaina** bila je poznata po poljoprivredi. (N – brodogradnja i trgovina)
4. **Epidauros** je bio važno kulturno središte. (T)
5. **Pharos** je osnovan u 3. stoljeću pr. Kr. (N – 4. st.)

5. Pitalica (kratki odgovori)

1. Koja je grčka kolonija postala današnji **Cavtat**? (*Epidauros*)
2. Čime se posebno bavila kolonija **Korkyra Melaina**? (*brodogradnjom i trgovinom*)
3. Na kojem je otoku bila smještena kolonija **Pharos**? (*Hvar*)
4. Koja je kolonija osnovana **zadnja**? (*Tragurion – 3. st. pr. Kr.*)
5. Zašto su Grci osnivali kolonije na Jadranu? (*trgovina, sigurnost, poljoprivreda*)

6. Mozgalica (logički zadatak)

Ako je:

- **Issa** bila na Visu,
- **Pharos** na Hvaru,
- **Epidauros** u Cavtatu,
- **Tragurion** u Trogiru,
- **Korkyra Melaina** na Korčuli...

Koji je današnji grad **NAJBLIŽE** grčkoj koloniji **Epidauros**?

(Rješenje: Dubrovnik, jer je Cavtat u blizini)

7. Križaljka (s grčkim kolonijama)

(Napravi jednostavnu križaljku s pojmovima: Issa, Pharos, Epidauros, Tragurion, Korkyra, Hvar, Vis, Korčula, Trogir, Cavtat...)

Križaljka: Grčke kolonije na Jadranu

Opis: Križaljka sadrži 10 pojmova vezanih uz grčke kolonije na istočnoj obali Jadrana. Riješenje će otkriti **glavni pojam** u označenom stupcu.

Vodoravno (horizontalno):

1. Današnji grad na mjestu grčke kolonije **Epidaurus**.
2. Glavna djelatnost kolonije **Korkyra Melaina**.
3. Otok na kojem se nalazila kolonija **Issa**.
4. Grčki naziv za današnji **Trogir**.
5. Kolonija na otoku **Hvaru**.

Okomito (vertikalno):

1. Znanstvena disciplina koja proučava antičke gradove.
2. Glavna gospodarska djelatnost grčkih kolonija (uz trgovinu).
3. Današnji naziv za grčku **Korkyru Melainu**.
4. Kolonija koja je postala današnji **Cavtat**.

"Što su Grci osnovali na Jadranu?"

Rješenje:

Vodoravno:

1. **CAVTAT**
2. **BRODOGRADNJA**
3. **VIS**
4. **TRAGURION**
5. **PHAROS**

Okomito:

1. **ARHEOLOGIJA**
2. **POLJOPRIVREDA**
3. **KORČULA**
4. **EPIDAURUS**

Odgovor:

KOLONIJE

Izlazna kartica: Grci na Jadranu 📄 ✨

Ime i prezime: _____

Razred: 5.

Datum: _____

1. Povijesna slagalica 🧩

- a) Grci su osnovali Issu u ___ **stoljeću** pr. Kr. (4. / 2. / 6.)
b) Na kojem je otoku bila Issa? _____ 😊 (Vis / Hvar / Brač)

2. Jezik i kultura 📖

Zaokruži riječi grčkog podrijetla:

- ◆ škola 😊
- ◆ bicikl 🚲
- ◆ teatar 🎭
- ◆ sladoled 🍦

3. Mitologija brzo-kviz ⚡

Kako se zove grčki bog mora?

- A) Zeus ☁
- B) Posejdon 🐉
- C) Hades 💀

4. Geo-avantura na karti 🗺

Označi gdje su Grci živjeli:

- Vis ✅
- Zagreb ✗
- Split ✗

5. Zanimljivost + crtež 🤩

Issa je imala novac s likom boga vina! Nacrtaj **grozd** ili **amforu** (posudu za vino).

Smajlič-bodovanje (za učitelje):

- ◆ **Točno 5/5** – 🏆 ✨ "Istraživač antičkih misterija!"
- ◆ **3-4 točna** – 😊 👍 "Super! Još malo do savršenstva!"
- ◆ **1-2 točna** – 😞 📖 "Idemo ponoviti zajedno!"

SAMOVREDNOVANJE – Grci na Jadranu

Ime i prezime: _____

Razred: 5.

Datum: _____

1. Razumijem ključne pojmove (označi ono što vrijedi za tebe)

- Znam što je Issa i gdje se nalazila
- Znam da su Grci donijeli vino i novac
- Prepoznajem riječi grčkog podrijetla
- Znam tko je Posejdon

3. Kako ocjenjujem svoj rad? ( )

- Trudio/la sam se: 1 2 3 4 5
- Zadaci su mi bili: (laki / teški)
- Želim ponoviti: _____ (napiši što)

3. Smajlic-osvrt

Nacrtaj smajlica koji pokazuje tvoje osjećaje o ovoj temi:

- – Odlično!
- – Solidno!
- – Treba još malo vježbe!